

er ved Justitsministeriets cirkulære af 27. september 1973 om varetagelse af tilsynet med prøvelsladte delegeret til kriminalforsorgens lokale afdelinger. Efter cirkulærets § 1, stk. 2, kan det løsladende fængsel dog bestemme, at tilsynet skal varetages af dette, såfremt særlige grunde i det enkelte tilfælde taler derfor.

Straffelovens § 39, stk. 2, jf. § 57, stk. 1, giver imidlertid mulighed for i det enkelte tilfælde at fastsætte, at tilsyn mv. skal gennemføres af anden myndighed end kriminalforsorgen, f.eks. de sociale myndigheder.

Om gennemførelse af tilsyn med prøvelsladte er det i § 39, stk. 2, jf. § 59, stk. 1, fastsat, at tilsynsmyndigheden meddeler de forskrifter, der er nødvendige til gennemførelsen af tilsynet og de yderligere særvilkår, som måtte være fastsat. Herudover indeholder § 39, stk. 2, jf. § 57, stk. 2, en bemyndigelse for justitsministeren til at fastsætte nærmere regler om gennemførelsen af tilsyn og særvilkår.

Ved cirkulære nr. 35 af 29. februar 1996 og vejledning af 14. marts 1996 er der fastsat nærmere regler om tilsynsvirksomheden inden for kriminalforsorgen. Heri fastlægges bl.a. de opgaver, der påhviler tilsynsmyndigheden, herunder de krav der stilles til tilsynsfrekvensen, opbygningen af en handleplan for tilsynsforløbet samt reaktioner på vilkårsovertrædelser.

Tilsynsmyndigheden har ikke kompetence til at ændre eller ophæve fastsatte tillægsvilkår (vilkår om tilsyn og eventuelle særvilkår). Dette er for så vidt angår betingede domme udtrykkeligt fastsat i straffelovens § 59, stk. 2, hvorefter fastsatte vilkår (alene) kan ændres eller ophæves ved retskendelse. Denne regel er ikke ved henvisningsbestemmelser i § 39, stk. 2, eller på anden måde overført til prøvelsladelse. Ved prøvelsladelse antages det imidlertid, at den prøvelsladende myndighed uden udtrykkelig lovhjælp senere kan begrænse eller ophæve fastsatte vilkår. Derimod kan den prøvelsladende myndighed ikke efterfølgende ændre fastsatte vilkår i skærpene retning, medmindre dette sker som reaktion på en vilkårsovertrædelse, jf. straffelovens § 40, stk. 2, nr. 2.

Vilkår om tilsyn og særvilkår kan ikke fuldbyrdes tvangsmæssigt. Unddrager den prøvelsladte sig tilsynet eller tilsidesætter vilkår, herunder forskrifter med hjemmel i særvilkår, foreligger der imidlertid en vilkårsovertrædelse, der kan medføre anholdelse og varetægtsfængsling, jf. retsplejelovens § 756 og § 763, samt eventuel reaktion efter straffelovens § 40, stk. 2. Efter denne bestemmelse kan justitsministeren (1) tildele advarsel, (2) ændre vilkårene og forlænge prøvetiden inden for den i § 39 fastsatte længstetid eller (3) under særlige omstændigheder bestemme, at

den prøvelsladte skal indsættes til udståelse af reststraffen.

Nærmere regler om fremgangsmåden ved indberetning af vilkårsovertrædelse er fastsat i Justitsministeriets cirkulære af 27. september 1973, cirkulæreskrivelse af 20. februar 1976 og i cirkulære nr. 10 af 18. januar 1978.

5.12.1.4. Som nævnt i pkt. 5.12.1.3. ovenfor, kan løsladelse fra straf af fængsel på livstid kun ske ved benådning. Løsladelse ved benådning forekommer i praksis også ved tidsbestemt straf i tilfælde, hvor de gældende (tidsmæssige) betingelser for prøvelsladelse ikke giver mulighed for sådan løsladelse.

Efter straffelovens § 40 a kan det ved eftergivelse af resten af en straf ved betinget benådning af en person, der har udstået mere end 3 måneder af straffetiden, fastsættes som vilkår for benådningen, at bestemmelserne i § 40, stk. 1-5, finder tilsvarende anvendelse. Bestemmelsen suppleres af § 61 a, hvorefter det ved hel eller delvis eftergivelse af straf ved betinget benådning uden for de i § 40 a omhandlede tilfælde kan indsættes som vilkår for benådningen, at bestemmelserne i §§ 59-61 om domstolens kompetence med hensyn til fuldbyrdelse af eller ændring af vilkår i betingede domme finder tilsvarende anvendelse.

I praksis er benådning betinget af, at der i en prøvetid ikke begås strafbart forhold. Endvidere er benådning i almindelighed betinget af, at den pågældende overholder vilkår fastsat i overensstemmelse med reglerne i straffelovens § 39, stk. 2. Herudover finder de ovennævnte regler om løsladelse, herunder om fuldbyrdelse af tilsyn mv. i forbindelse med prøvelsladelse, tillige anvendelse i forbindelse med løsladelse ved betinget benådning.

5.12.2. *Straffelovrådets forslag*

Om arbejdsgruppens overvejelser henvises til 1989-betænkningen, s. 275-282, 665-667, jf. §§ 74-84 i arbejdsgruppens lovudkast, og s. 729-734, og om Straffelovrådets overvejelser henvises til 1998-betænkningen, s. 118-120, jf. §§ 79-88 i rådets lovudkast, og s. 269-276.

Som nævnt i pkt. 5.12.1.1., jf. pkt. 4.1.1.1.2., ovenfor, er der i Straffelovrådet enighed om, at reglerne om betingelserne for prøvelsladelse og om retsvirkningerne af overtrædelse af vilkår for prøvelsladelse også fremover bør findes i straffeloven. Rådet har endvidere ikke i forbindelse med kommissoriet om en straffuldbyrdelseslov drøftet de eksisterende regler om reaktionernes art, når der sker overtrædelse af vilkår om tilsyn eller særvilkår knyttet til prøvelsladelse.